

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Poppy Kalesi	Ja. Den bør suppleres med internasjonalt samarbeid, forskning - og innovasjon og teknologiutvikling innen måling og overvåking av utslipp samt dialog med produsenter.	3B) Jeg mener at det kan være mer effektivt hvis Norge fortsetter i retning av felles målsetning med andre land som produserer olje og gass og en mer forpliktende samarbeid med både forbrukere og investorer.	3D) Vi har veldig lite kunnskap og erfaring men hvordan vi kan best ivareta felles ansvar men et mål om å kutte utslipp fra forbruk, gjerne i samarbeid med EU, kan ha et viktig effekt globalt. Den bør suppleres med et forsknings og innovasjons program som drar nytte av EUs CO2 og CH4 observatory og bedre investering i humaniora, for å bedre forstå hvilke insentiver kan bidra til atferdsendring.	Nei, ikke ennå men både satellitt teknologi og globale målinger av CO2 og CH4 utvikler seg veldig rask. Verden skal ha nok kunnskap for å kunne innføre effektiv politikk innen 2025 og EUs CO2 og CH4 observatory kan være et viktig verktøy. Sverige vil sette seg et nasjonal mål og det har være pådriver for en viktig innovasjonsprogram i Naturvårsverket. Kanskje Miljødirektoratet og SSB kan bli med?
Eivind Hoff-Elimari		3D) EUs CBAM-forslag er en god start, men generelt vil det være en fordel å legge avgifter og andre krav på sluttforbruk framfor produksjon der det er mulig. Slike avgifter bør antakelig med fordel ikke baseres først og fremst på et		Ja - men det er store forskjeller mellom produkter, så det er viktig

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

		<p>klimagassregnskap, men ta innover seg et bredere ressurs- og avfallsperspektiv. Forslag om f.eks. fast avgift på klesplagg (uavhengig av opprinnelse) er et eksempel på det.</p>		<p>å ikke begrense politikkforslag til et rent klimaperspektiv, jf. forrige svar.</p>
Thomas Cottis	3A) Absolutt. Vi må være ærlige. Dette betyr at vi også må ta ansvar for den olje og gass som vi har produsert og tjent penger på.			<p>Det bør vi ha</p>

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Klimavenner for Kjernekraft	<p>FNs bærekraftsmål nr. 7: "Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris for alle".</p> <p>Det er i utgangspunktet bare en type energi som kan dekke alle disse målene og som ikke er fossil: Kjernekraft. Det er den mest pålitelige, mest bærekraftige og rikelig nok til å sørge for at tilstrekkelig energi, primært i form av elektrisitet, men også prosessvarme, til at vi kan ha en</p>	3B) Analogt med over, utslipp av klimagasser skjer ikke før evt. ved forbrenning og skal regnes hos importør. Dette tar høyde for at f.eks. karbonfangst kan benyttes av importør slik at utslipp kan redusere eller eliminere det en forbrenning kan skape utslipp.	3D) Med en offensiv politikk på kjernekraft, både utvikling og finansiering, kan Norge bidra til rask avvikling av bruk av fossile kilder for energi. Kjernekraft har rekorden for raskest utbygging av grønn strøm.
------------------------------------	---	---	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Klimavenner for Kjernekraft	<p>overkommelig pris også når det ikke blåser eller der solen ikke skinner stole deler av året.</p> <p>Norge har stabil geografi og stabilt politisk styre. Derfor er Norge perfekt for lokalisering av kjernekraft og utvikling av sivil kjernekraft for bruk av andre land.</p> <p>Norge kan også bidra med finansiering av utenlandsk kjernekraft slik at land slipper å bygge ut kullkraft. SMRer (små modulære</p>		
------------------------------------	---	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Klimavenner for Kjernekraft	<p>reaktorer) er aktuelt. Norge kan se på det som en langsiktig investering ettersom disse kraftverkene varer i 60-80 år.</p> <p>Ettersom klimagassutslipp ikke er lokale og fordi ulike land har ulike måter å beregne utslippene på og fordi noen land underrapporterer sine utslipp [5], vil det være rimelig at import av klimagassavtrykk også følger import av varer. Dette må selvfølgelig</p>		
------------------------------------	---	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Klimavenner for Kjernekraft	settes i et system med eksport.		
-----------------------------	---------------------------------	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Greenpeace Norge	<p>Ja. Fordi det gjeldende regelverket i FN-systemet er mangelfullt og i stor grad preget av globale maktsjevheter, trengs det en helhetlig tilnærming til utslippskutt. Det betyr å ta ansvar for alle utslipp vi er ansvarlige for.</p> <p>Her er det også relevant å se på hvilken teknologi vi deler med omverdenen (altså om vi deler fossil eller fornybar energi) og statlig eide selskaper i utlandet.</p>	Ja. Av samme grunn som nevnt over bør Norge ta sikte på å redusere de totale utslippene fra petroleumsressursene i tråd med klimamålene.			
------------------	--	--	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
Greenpeace Norge					

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Finans Norge	<p>3B) Det er viktig at Norge har en god måling av indirekte utslipp (scope 3) fra eksport av varer og tjenester, spesielt innenfor store eksportnæringer. Måling og rapportering er avgjørende for at relevante næringer kan jobbe målrettet med omstillingsaktiviteter innenfor sine områder. Samtidig bør prinsipper om «forurenser betaler» ligge til grunn i klimapolitikken og vurderingen av utslippene. Etterspørselen etter for eksempel olje og gass vil reduseres i takt med omstillingen, noe som vil redusere utslippene fra denne eksporten. Selve utslippene bør dekkes av kvotesystem, CO2-avgift eller lignende virkemidler der utslippene faktisk skjer.</p>
---------------------	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Klimaetaten, Oslo kommune	<p>3A) Handel og forbruk er en betydelig driver for klimagassutslipp. Med økt globalisering, frihandel og et internasjonalt vare- og tjenestebytte er det etter vår vurdering helt nødvendig at Norge og andre land også ser hen til sine indirekte, forbruksbaserte utslipp og inkluderer dette som en del av sin klimapolitikk.</p> <p>Klimaetaten mener Norge bør sette et mål for reduksjon av indirekte utslipp. Dette kan også gjøre klimapolitikken mer tilgjengelig og relevant for private husholdninger og den delen av næringslivet med klimafotavtrykk først og fremst knyttet til indirekte utslipp. Ifølge klimapanelet er det et betydelig potensial for å redusere klimagassutslipp på dette området innen 2050. Dette omfatter både endret bruk av infrastruktur, ny bruk av teknologi, kulturelle endringer og atferdsendringer.</p> <p>Det fremgår av OECDs vurdering av Norges miljøprestasjoner (2022) at Norge har en betydelig</p>	<p>3D) Reduksjon av Norges forbruksbaserte utslipp krever grunnleggende systemendringer med hensyn til marked og forretningsmodeller, samtidig som man utvikler kunnskap og kommunikasjon omkring redusert og bærekraftig forbruk og effekten dette har for blant annet klimagassutslipp.</p> <p>Tiltak som kan endre forbruksmønstre i retning av et redusert og mer bærekraftig forbruk krever god kommunikasjon for adferdsendring og økt bevissthet om klimafotavtrykk fra forbruk. Det kan i dag være svært krevende å ta informerte valg med hensyn til bærekraftige produkter. Dette krever blant annet bedre rammer for hvilke produkter som plasseres på markedet, og forskning og utvikling som gjør det enklere å ta informerte klima- og miljøvennlige valg, både for næringsliv og private husholdninger.</p> <p>Klimaetaten vil fremheve virkemidler som stimulerer markedsutviklingen og sirkulære verdikjeder og</p>	<p>Et argument mot fastsetting av mål for indirekte utslipp kan være at det per i dag er vanskelig å tallfeste og måle utviklingen mot et konkret og tallfestet reduksjonsmål. Dette bør imidlertid ikke være et argument for å utsette handling for reduksjon av indirekte forbruksbaserte utslipp. Det foreligger kunnskap om tiltak som kan dra utviklingen i riktig retning. FNs klimapanel nevner tiltak innen mat, industri, transport, bygninger og mobilitet. Klimapanelet trekker også</p>
----------------------------------	--	---	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Klimaetaten, Oslo kommune	<p>vei å gå når det gjelder bærekraftige forbruksmønstre. Ifølge samme rapport står også Norge overfor store utfordringer for å oppnå en sirkulær økonomi. Norge har ikke lyktes med å frakoble økonomisk vekst og avfallsgenerering. Norge er blant landene med høyest materielt forbruk, og kun en liten del av produktene sirkulæres tilbake i økonomien. Norsk økonomi har altså et stort potensiale for å bli mer sirkulær, noe som også vil bidra til økt konkurransekraft i næringslivet.</p> <p>Oslo kommune har per i dag et mål for indirekte utslipp som ikke er tallfestet: Oslos bidrag til klimagassutslipp utenfor kommunen skal være betydelig lavere i 2030 enn i 2020. Oslo har også vedtatt en strategi for redusert og bærekraftig forbruk. Kommunen arbeider med å finne gode indikatorer som kan måle hvorvidt forbruksutviklingen og utviklingen for indirekte</p>	<p>forretningsmodeller. I denne sammenhengen er regulatoriske virkemidler som krav til økodesign, produkters varighet, utvidet produsentansvar og bruk av innkjøpsmakt gjennom krav i anskaffelser sentralt. Staten har et stort potensiale for å bruke innkjøpsmakten mer aktivt for å fremme bærekraftige produkter.</p> <p>Klimaetaten vil også fremheve EUs handlingsplan for sirkulærøkonomi og det foreslåtte rammeverket for bærekraftige produkter som skal stimulere til mer sirkulære forretningsmodeller gjennom bl.a varige produkter, og tilrettelegging for ombruk og reparasjon. Norge bør prioritere oppfølging av dette arbeidet høyt og arbeide for rask implementering etter hvert som rettsaktene vedtas.</p>	<p>frem økt andel av mer bærekraftige produkter som varer lenger og lettere kan repareres, mer klimavennlig infrastruktur for produksjon, resirkulering og ombruk av ulike produkter, og klimakrav i anskaffelser som øker andel klimavennlige produkter og tjenester.</p> <p>EUs handlingsplan for sirkulærøkonomi representerer etter vår vurdering et godt utgangspunkt for videre arbeid på området, som også er fulgt opp gjennom</p>
----------------------------------	---	---	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Klimaetaten, Oslo kommune	<p>klimagassutslipp går i riktig retning både for kommunens eget forbruk, næringsliv og private husholdninger.</p>		<p>konkrete forslag til regelverksendringer i EU. Handlingsplanen angir sju nøkkelverdikjeder, herunder elektronikk, batterier og kjøretøy, emballasje, plast, tekstiler, byggevarer og mat, i tillegg til tiltak for å redusere avfall. EU foreslår endringer i rammebetingelser for hele livsløpet til produkter innenfor de sentrale verdikjedene. Norge bør prioritere oppfølging av dette rammeverket.</p> <p>Kunnskapsgrunnlaget må samtidig videreutvikles.</p>
---------------------------	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utlippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utlippene?
--------------	--	---	--	---	---

Klimaetaten, Oslo kommune			<p>Oslos erfaring er at vi i dag ikke har tilstrekkelig kunnskap til å utvikle et kvantifisert utslippsmål for kommunens samlede forbruksbaserte utslipp. Det er likevel etter vår vurdering fullt mulig å starte med overordnede målsetninger, tiltak og virkemidler som kan ta oss i riktig retning, samt indikatorer som kan måle utviklingen mot målet.</p> <p>Krav i anskaffelser til tredjepartssertifiserte miljødeklarasjoner for produkter, for eksempel EPD-er (Environmental</p>
---------------------------	--	--	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Klimaetaten, Oslo kommune			<p>Product Declarations), er eksempel på et første steg som drar både kunnskaps- og markedsutviklingen i riktig retning. Oslo kommune har i flere år stilt krav om dokumentasjon gjennom EPD eller tilsvarende miljødeklarasjoner for blant annet byggematerialer. Dette har vært en forutsetning for å kunne følge opp krav i våre anskaffelser til utslippsreduksjon over et byggs livsløp.</p> <p>Kunnskapsgrunnlaget og forutsetningene for</p>
---------------------------	--	--	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Klimaetaten, Oslo kommune			tallfestede mål vil variere for ulike forbrukskategorier. Klimaetatens erfaring er at det finnes god kunnskap om flere av de forbrukskategoriene med høyest klimafotavtrykk. Et eksempel er mat, hvor vi vet at kjøtt og særlig rødt kjøtt, er en stor bidragsyter til utslipp. Dette fremgår også av Klimakur 2030. Vår vurdering er at det er mulig å etablere målrettede tiltak og virkemidler for å redusere kjøttforbruket. Ifølge Oslos klimastrategi skal
---------------------------	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utlippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utlippene?
--------------	--	---	--	---	---

Klimaetaten, Oslo kommune			<p>kommunen arbeide for at klimagassutlippene fra forbruket til byens innbyggere og næringsliv reduseres, blant annet ved å legge til rette for mer klimavennlig kosthold. Kommunen skal arbeide for å redusere matsvinn i Oslo med 50 prosent per innbygger innen 2030. Kommunen skal også arbeide for å redusere kjøttforbruket og øke andel grønt i kommunale virksomheter, samt utvikle en handlingsplan for å fremme et mer vegetarisk kosthold, i tråd med helsefaglige råd.</p>
---------------------------	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Attac Norge	<p>3C) Norges klimapåvirkning internasjonalt er mye større enn hva det lille bistandsbudsjettet omhandler og følgelig må man forholde seg til hele spekteret og ikke kun bistand.</p> <p>Spesielt klimaeffekten av all olje og gass Norge selger må tas i betraktning når vi skal vurdere hva slags påvirkning på vi har på omverdenen.</p> <p>Et annet aspekt er de internasjonale avtalene vi er med i idag. Handels- og investeringsavtaler omfatter i dag langt mer enn kun tollbarrierer og kvoter. De setter standarder for varer og tjenester, regulerer om det er mulig å sette krav om lokalt innhold, og fremmer liberaliserende politikk på viktige offentlige områder som er vanskelig å reversere.</p> <p>Forhandlingene i det multilaterale handelssystemet i WTO har ligget med brukket rygg i over 20 år. Trendene innad i organisasjonen og på verdensbasis er at land bryter ut og forhandler bilateralt eller plurilateralt. Det går mot Norges hovedstrategi for å sikre løsninger gjennom multilateralt samarbeid.</p> <p>Mandatutforming og forhandlinger foregår i dag bak lukkede dører og i tett samarbeid med næringslivets interesseorganisasjoner. Samtidig mangler tilstrekkelig innsyn fra folkevalgte, sivilsamfunn, fagbevegelse eller representanter fra marginaliserte grupper. Stortinget får meget kort behandlingstid av ferdige avtaleutkast. Det gjør at folkevalgte ikke har mulighet til å godt nok vurdere konsekvenser av en avtale, som sett i behandling av avtalen mellom EFTA og Storbritannia. Så lenge avtalene forhandles fram i hemmelighet uten demokratisk kontroll og medvirkning, vil det ikke være mulig å få på plass et rettferdig og økologisk bærekraftig globalt handelssystem.</p> <p>Mercosur-avtalen har skapt mye motstand fra nasjonalt og internasjonalt sivilsamfunn og politiske partier. Kapitlet om handel, miljø og bærekraftig utvikling har vist seg å være lite annet enn tomme løfter. Videre er paragrafene om miljø og bærekraftig utvikling vage og lite substansielle, og kan ikke håndheves. Miljøpåvirkningen av denne avtalen ville derfor vært stor. Slike kapitler legges nå inn i en rekke</p>
--------------------	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Attac Norge	<p>avtaler. De er likevel ikke tilstrekkelige. Bestemmelser i andre deler av avtalene eller hovedteksten forplikter og binder avtalepartene til å bryte med avtalenes egne bærekraftbestemmelser. Bærekraft og menneskerettigheter må være overordnet samtlige handels- og investeringsavtaler, og avtaler må derfor konsekvensutredes på miljø og sosiale forhold.</p> <p>Investeringsavtaler gir gjennom investor-stat-tvisteløsningsmekanismer (ISDS) internasjonale selskaper en særegen rett til å saksøke land i private «domstoler» og kreve enorme summer i erstatning for miljøpolitikk som selskapene taper penger på. Pengebeløpene som selskapene krever inn regnes ut basert på deres forventede framtidige avkastning. Dette gjør at i alle saker hvor handel og investeringer kommer i konflikt med miljø, blir det dyrt å velge miljø.</p>
--------------------	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

SINTEF Energi	Dette er et virkemiddel som bør være et av verktøyene som vurderes i arbeidet med å kutte utslipp. Slike verktøy er mer effektive jo større økonomier som setter denne type krav/tar det med i sitt regnskap, så det er en god strategi å jobbe for eksempel sammen med for eksempel Europa på dette området.	De samlede globale utslippene fra petroleumssektoren må reduseres uavhengig av hvor den brukes og produseres. Gitt målene for 2050 vil bruk av fossile kilder til energiformål som gir utslipp gå mot null. Dette vil med stor sannsynlighet skje gradvis og hvem som står igjen som produsent på ulike tidspunkt på veien dit er et markedsmessig og politisk spørsmål. En mulig strategi for produsenter er å redusere utslipp knyttet til egen produksjon ved	Klimautfordringen er en global utfordring det er naturlig å ta inn som et element i norsk bistandspolitikk. Det er helt nødvendig å sikre seg at lavinntektsland hopper over fossil energi og direkte til fornybare alternativ. Klimaløsninger og velferdsutvikling er to sider av samme sak.	Utslippsfri produksjon av varer og tjenester i benytter oss kan med fordel prioriteres knyttet til bistand og felles krav til importvarer. Det siste helst sammen med en stor økonomi vi er en del av - som Europa. Alle løsninger i form av utslippsfrie produkt og tjenester vi selv utvikler bør ha sin parallell i en ambisjon om eksport - det kan sikre vår velstand og bidra til raskere utslippskutt globalt.	En realisering av denne type tiltak for utslippskutt bør baseres på kunnskap og fakta. Gitt hastigheten som kreves i omstillingen bør en starte der en er trygg på resultater parallelt med FOU på tiltak og følgeforskning for å komme raske i mål med høyere kvalitet og lavere risiko.
----------------------	---	--	---	---	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

SINTEF Energi		krav om CCS hos bruker eller å levere utslippsfri vare gjennom konvertering til hydrogen med CCS. Dette kan være en strategi for å utnytte kjente ressurser inn i en utslippsfri verden. Nye felt for produksjon må vurderes nøye opp mot risikoen for feilinvesteringer og politiske målsetninger.			
---------------	--	---	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Norges Skogeierforbund	<p>3E) Verden har stor etterspørsel etter fornybart trevirke. I Norge har vi en stor og økende skogressurs som vi kan hente mer trevirke fra innenfor bærekraftige rammer. Norge er et av få land hvor tilnærmet hele skogarealet er miljøsertifisert. Ved å utnytte hogspotensialet i Norge, bidrar vi til å redusere presset på skogressurser i andre land hvor skogforringelse og avskoging er et stort problem.</p> <p>Økt bruk av trebaserte produkter fra Norge vil redusere importbehovet av fossilbaserte og energiintensive produkter.</p>
-------------------------------	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Naturvernforbundet	<p>Ja, det bør vi. Klimaeffekt av importerte varer og innsatsfaktorer bør inngå i et nasjonalt klimaregnskap der målet er å redusere importerte utslipp minst like raskt som reduksjon i nasjonale utslipp.</p> <p>Et helhetlig klimaregnskap bør inkludere både utslipp i andre land og utslipp innsatsfaktorer som trengs i norsk produksjon av råvarer (eksempel aluminium). Det bør settes egne</p>	<p>Mål for klimaeffekten av norsk eksport bør gjelde all eksport. Dommen fra Høyesterett i klimasøksmålet slo fast at Norge også har et ansvar for eksporterte utslipp fra petroleumsproduksjonen. Klimaeffekten fra norsk eksport må knyttes til 1,5-gradersmålet.</p> <p>Vi må redusere både på tilbuds- og etterspørselssiden, og det er derfor viktig å legge en plan for å redusere produksjonen (og eksporten) av olje og gass</p>	<p>Handel og økonomiske overføringer til utviklingsland utgjør mer enn bistanden, og mål for klimaeffekt bør derfor omfatte både handel, bistand og annet samvirke. Men det bør være et eget mål for bistand.</p> <p>I rapporten "Norway's fair share of meeting the Paris agreement" (https://www.kirkensno dhjelp.no/globalassets/lanserte-rapporter/2018/norway-s-fair-share-2018_web.pdf), utgitt</p>	<p>Norge bør innføre et eget klima og naturregnskap for forbruk med trinnvise mål om å kutte klimagassutslipp og naturfotavtrykk globalt som resultat av norsk forbruk.</p> <p>Innføring av sirkulær økonomi med stimulanser til høyere tjenesteinnhold i produksjonen, materialavgift, ulike virkemidler som gjør det billigere å reparere, og krav om å bruke gjenvunnet materiale i ny produksjon, er aktuell</p>	<p>De største klimagassutslippene er fra norsk eksport er fra olje- og gassutvinning. Se svar på tidligere spørsmål. Vi trenger mer kunnskap om effekten av vår fossile eksport samt effekten av fornybar krafteksport og utveksling.</p> <p>Sverige har innført et offisielt klimaregnskap over forbruksrelaterte utslipp i utlandet: https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomstillingen/omraden/klimatet-och-konsumtionen/</p>
---------------------------	---	--	---	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Naturvernforbundet	norske mål for reduksjon av slike utslipp.	fra norsk sokkel. I tillegg bør det jobbes for at produksjonslandene går sammen om en avtale om å redusere eksporten, og Norge bør bli medlem i Beyond Oil & Gas Alliance (BOGA).	av en gruppe miljø og bistandsorganisasjoner, er det på grunnlag av Norges historiske utslipp og kapasitet til å møte utfordringene kalkulert at Norges rettferdige andel av globale utslippsreduksjoner vil langt overstige våre faktiske nasjonale utslipp. Bare en begrenset del av dette kan løses gjennom tradisjonell bistand. I tillegg er det behov for betydelig økning i norske bidrag	politikk. CO2-utslipp fra forbrenning av biomasse regnes som null i det landet utslippet skjer. Importert bioenergi gir derfor nullutslipp for Norge, men kan gi betydelige utslipp i landet der ressursen høstes. Det kan gi Norge insitamenter til å importere biodrivstoff, med risiko for økte globale klimagassutslipp eller i hvert fall utslipp som er langt fra null, framfor å velge løsninger som gir mer robuste og	Vi vil anta at svenskenes metodikk har stor overføringsverdi for Norge, slik at det blir mulig å skaffe seg et bedre bilde over situasjonen og dermed innføre politikk/virkemidler som kan begrense slike utslipp.
--------------------	--	---	---	---	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Naturvernforbundet			til institusjoner som det grønne klimafondet og også kommersielle investeringer i klimaløsninger.	<p>langsiktige kutt. Det er nok vanskelig å se for seg at det globale regelverket for regnskapsføring av slike utslipp vil endres. Dette hensynet samt det faktum at biomasse er en knapp ressurs som det er bruk for til mange formål i hele verden, tilsier at Norges energipolitikk ikke bør baseres på import av bioenergi.</p> <p>Strengt, norske klima- og bærekraftskrav kan bidra til at "dårlig" bioenergi ikke tillates brukt her hjemme. Det er et skritt i riktig retning med strenge</p>	
--------------------	--	--	---	---	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Naturvernforbundet				slike krav, men om ikke de store kjøperne av bioenergi globalt stille samme strenge krav, vil det fort kunne bli slik at den "gode" biomassen går dit det stilles strenge krav, mens det dårlige havner andre steder, og at det i verste fall ikke bidrar til noen endringer i produksjonen. Det mest robuste er derfor at Norge gjør seg mindre avhengig av bioenergi og stanser importen.	
--------------------	--	--	--	---	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Bergen kommune, ved Klimaetaten	3A) Me i Bergen meiner ein bør ha eit mål for kutt i utslepp i andre land på grunnlag av norsk konsum. På lokalt nivå er det behov for et norsk rekneskap over dei indirekte utsleppa, på lik linje med arbeidet som gjerast i Sverige. Nordmenn har høgt konsum av varer og reiser, og dimed eit høgt indirekte utslepp. Kor høgt dette er finnest det anslag på, men eit tydelegare rekneskap, inkludert analysar av utsleppa frå inntektskategoriar ville kunne vorte eit nyttig reiskap både lokalt, regionalt og nasjonalt.
--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Ungdommens fylkesutvalg Trøndelag	Ja. Vi bør sette et eget norsk klimamål for utslipp, grunnet vår inkludering til de landene vi importerer fra. Vi som et pionerland bør sette gode eksempler for andre land ved å ta ansvar for vårt eget forbruk, både innenfor og utenfor det norske landets grenser.	Den norske stat bør sette et generelt mål for bruk av petroleumsressurser og eksport. Dette for å hindre og begrense store utslipp fra både oss selv og andre land.	Det er hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, fordi en konkret problemstilling er enklere å løse enn en generell.	Det som er aktuelt for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, er FNs bærekraftpolitikk, merking av forbruksvarer, ressurser osv., samt større fokus på et gjenbrukssamfunn, istedenfor et bruk- og kastsamfunn.	Vi har ikke nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport, men vi bør likevel jobbe mot mer lokale, kortreiste varer og ressurser.
-----------------------------------	---	---	---	---	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Biogass Norge	<p>3E) Det enkle svaret er nei. I dag eksporterer vi bioavfall til andre land, bioavfall som kunne blitt benyttet til biogassproduksjon i Norge. Dermed øker vi klimautslippene mer enn det som er nødvendig.</p> <p>EUs taksonomi vil i økende grad bevisstgjøre norske aktører som importerer og eksporterer varer og tjenester når det gjelder eget fotavtrykk, men norske myndigheter har også et ansvar for å øke tempoet i omstillingen til et mer sirkulært samfunn. Hvordan vi skal komme dit mangler vi kunnskap om.</p>
----------------------	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Amnesty Internationa I Norge	<p>3B) Amnesty International Norge mener det påhviler rike, utviklede land som Norge et ansvar for å kutte utslipp raskere og i større omfang enn fattige land. Norge har store mengder fornybar energi, men vår velstand bygger på fossile utslipp gjennom inntektene fra eksport av olje og gass. Høyesterett har i klimadommen i 2020 slått fast at Norge ikke kan fraskrive seg ansvaret for konsekvensene av eksportert olje og gass som fører til utslipp i andre land. Klimaeffekten av eksporterte klimagassutslipp fra petroleumsressursene på norsk sokkel må følgelig regnes med. Oppdaterte vitenskapelige kilder tilsier at det ikke er rom for å godkjenne ny produksjon av olje og gass innenfor det gjenværende karbonbudsjettet for å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader.</p> <p>Norge holder en høy menneskerettslig og klimabevisst profil i internasjonalt samarbeid. Men Norge mangler troverdighet i klimaspørsmål så lenge vi arbeider for nye lete- og konsesjonsrunder for olje- og gass på norsk sokkel. Amnesty understreker at det påhviler rike, utviklede stater – som Norge – et ansvar om å handle raskere og bidra tyngre for å finansiere tap og skade etter klimaendringene i de mest berørte statene, og for å sikre et rettferdig grønt skifte.</p>
---	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Offshore Norge	<p>Det er et grunnleggende prinsipp i internasjonal politikk at forurenser har ansvar for egne utslipp. Slik bør det også være.</p> <p>Et mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk kan føre til at globale utslipp økes, selv om norske utslipp reduseres, fordi utslipp flyttes fra Norge til andre land.</p> <p>Norge bør utnytte sine konkurransefortrinn og kompetanse til å utvikle løsninger og</p>	<p>Metodikken i Norges utslippsregnskap baserer seg på retningslinjene til FNs klimakonvensjon som sier at utslipp av klimagasser måles og rapporteres i det landet hvor utslippene faktisk finner sted. Dette gjelder ikke bare for Norge men for andre land også.</p> <p>Vi bør fortsatt ha som prinsipp at hvert enkelt land har ansvar for egne utslipp. Vi tror ikke det er formålstjenlig med et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport. Vi må huske på</p>	n/a	<p>Norge bør utnytte sine konkurransefortrinn og kompetanse til å utvikle løsninger og lavkarbonverdikjeder basert på CCS, hydrogen, havvind, mineralvirksomhet til havs som kan tilbys Europa/verden og bidra til en reduksjon av det globale klimafortavtrykket.</p> <p>Satsingen på nye verdikjeder som hydrogen og karbonfangst og –lagring (CCS) vil bidra til å redusere utslipp som</p>	<p>Norge eksporterer olje og gass til Europa og resten av verden. Det er meget godt dokumentert at norsk sokkel produserer olje og gass med et lavt CO2 fotavtrykk sammenlignet med olje og gass produsert i andre provinser. Dette skyldes et robust regelverk med strenge krav til utslipp og bruk av beste tilgjengelige teknologier og en høy karbonkostnad forbundet med CO2 utslipp.</p> <p>Gjennom Parisavtalen er hvert enkelt land pålagt å redusere sine utslipp.</p>
-----------------------	---	--	-----	--	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Offshore Norge	<p>lavkarbonverdikjeder basert på CCS, hydrogen, havvind, mineralvirksomhet til havs som kan tilbys Europa/verden og bidra til en reduksjon av det globale klimafortavtrykket.</p> <p>I KonKrafts klimastrategi har olje- og gassnæringen satt konkrete utslippsmål for egen virksomhet og tilknyttet offshore maritim aktivitet, men i tillegg skal olje og gassindustrien i Norge gradvis skape en ny og</p>	<p>at kundene som kjøper norsk olje og gass har etablert egne klimamål for eksempel innenfor industrisektorene i Europa. Felles for dem er at de fleste har etablert ambisiøse klimamål på veien mot netto nullutslippsmål mellom 2040 og 2050. Dette betyr at den totale etterspørselen etter olje og gass etter hvert vil gå ned. I overgangsperioden bør derfor fokus vårt være på å levere norsk olje og gass med lavt CO2 fotavtrykk sammenlignet med andre olje/gass</p>		<p>skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom vår eksport av naturgass. Eksempelvis bidrar utviklingen av CCS til å etablere et marked hvor Europa kan kvitte seg med utslipp.</p> <p>Se ellers kommentarer til 3B.</p>	<p>Norge kan bidra med marked for karbonlagring og økt produksjon av fornybart, hydrogen og andre lavutslippsløsninger.</p> <p>Se ellers kommentarer til 3B og 3D.</p>
-----------------------	--	--	--	---	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Offshore Norge	fremtidsrettet energinæring på norsk sokkel som inkluderer havvind, hydrogen og CO2 -fangst og -lagringsprosjekter som tilrettelegger for store utslippskutt i Norge, Europa og resten av verden. Dette legger grunnlaget for videre verdiskaping og arbeidsplasser i en næring med høy kompetanse og teknologikraft på vei mot et framtidig nullutslippssamfunn.	<p>provinser. Fokuset bør ikke være på å redusere tilbudet av den norske oljen og gassen.</p> <p>Norsk sokkel vil kunne dekke en betydelig del av Europas lagringsbehov. Norge har svært gode forutsetninger for utvikling av CO2-transport og -lagring. Vi har nærhet til CO2-markedet i Europa, har en geologi som er velegnet for lagring, og ikke minst kan vi bygge videre på den kompetanse og erfaring selskapene har utviklet i forbindelse med</p>			
-----------------------	---	---	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Offshore Norge		<p>petroleumsvirksomheten. Transport og lagring av CO₂ vil kunne gi arbeidsplasser under utbygging og drift. I tillegg vil utvikling av CCS i Norge kunne bidra til eksport av norsk teknologi og kompetanse.</p> <p>Flere av Offshore Norges medlemselskap har satt egne mål for reduksjon av scope 3 utslipp.</p> <p>Kilde for CO₂ lagringskapasitet: https://www.npd.no/globalassets/1-1-2024/npd/publikasjoner/rappor</p>			
----------------	--	---	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Offshore Norge		ter/ressursrapporter/2020/no/ressursrapport-leting-2020-norsk-final.pdf			
----------------	--	---	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Norsk Institutt for Naturforskning	Norge kan sette egne mål for utslipp ved import, eller vi kan slutte oss til evt. internasjonale standarder. Dette kan være sertifiseringsordninger, reguleringer og/eller bruk av økonomiske virkemidler som ivaretar sirkulær økonomi og «vugge til grav»-prinsippet, forurensere betaler og føre var-prinsippene. Gjennom EUs taksonomi og andre miljøstandarder fra finanssektoren kan man utvikle kraftige		En effektiv måte for Norge å bidra til den globale omstilling er å hjelpe andre land, for eksempel gjennom bistandsmidler for omstilling til fornybar energi innenfor naturens tålegrenser. Det bør settes strenge krav til klima- og naturhensyn i ved norsk bistand. Bistandsarbeidet må vektlegges helhetlige og gode løsninger som ivaretar både natur, karbonlagre, klima, klimatilpasning og		
---	---	--	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Norsk Institutt for Naturforskning	virkemidler (se også McElwee et al. 2020 for noen anbefalinger på globalt nivå). https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2590332220304802		lokalsamfunnene som blir berørt.		
------------------------------------	---	--	----------------------------------	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

SINTEF AS	Ja. Et helhetlig bilde av denne bør inkludere både utslipp som skjer innenlands og utslipp i andre land som skyldes norsk forbruk (konsumbasert klimaregnskap).	Både produksjonsbaserte og konsumbaserte regnskap bør med for å få et helhetlig bilde av norsk petroleumsnærings klimapåvirkning. Dersom man bare har produksjonsbaserte tall vil man ignorere påvirkningen som skjer i andre land når norske petroleumsprodukt blir brukt.	Klimaeffekten av bistand er vanskeligere å estimere siden bistand ikke har en utslippskomponent. Hvilke prosjekt går bistanden til? Hvordan fører denne bistanden til endring sammenlignet med dagens situasjon i mottakerlandet? Slike ting må ofte undersøkes manuelt heller enn med en etablert livsløpsbasert metode.	Det første steget er bevisstgjøring av hvor i verden forbruket vårt faktisk fører til utslipp. Her kreves livsløpsmetoder. Når dette er gjort kan man evaluere hvilke alternativ som finnes til dagens situasjon for å bidra til utslippsreduksjon på global basis. I tillegg kreves det en politisk innsats for å skifte forbruket vårt fra å kjøpe nye varer i store kvanta til å øke levetiden på de produktene vi kjøper ved å tilrettelegge for gjenbruk, reparasjon og	Ja, det finnes en håndfull multiregionale kryssløpsanalyse-databaser (EXIOBASE, Eora, GTAP, WIOD, GLORIA) som er basert på nasjonalregnskap og bilaterale handelsdata som kan svare på disse spørsmålene. Vi må ta i bruk og utnytte denne kunnskapen i større grad.
------------------	---	---	---	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
SINTEF AS				utskifting av mindre komponenter heller enn hele produktet. Dette må kombineres med reduksjon i konsum.	

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Kirkens Nødhjelp	<p>3C) Ifølge utregninger av Norges rettferdige klimainnsats, basert på prinsipper fra Parisavtalen, må Norge kutte utslipp langt over 100 prosent av våre nasjonale utslipp, med andre ord langt over det som er mulig å kutte nasjonalt. Derfor må vi gjennomføre store kutt også i utlandet. For å oppnå dette må Norge føre en oversikt over hvor mye vi kutter gjennom vår internasjonale innsats. Derimot mener vi at spørsmålet er litt feil stilt. Spørsmålet burde være «Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av klimafinansieringen[...]».</p> <p>Grunnen til at vi poengterer dette er at klimafinansiering må komme i tillegg til bistand. Dette for å unngå en vridning bort fra bistand sitt hovedmål om fattigdomsreduksjon, og fordi bistandsbudsjettet er i seg selv ikke stort nok til at Norge skal innfri våre klimaforpliktelser ved å ta fra dette budsjettet.</p> <p>Derimot er det en fallgrube ved å føre oversikt over dette, og spesielt viktig er dette så lenge pengene tas fra bistandsbudsjettet. Det vil gi insentiver til å vri innsatsen mot der det er mulig å få mest utslippskutt per krone brukt. I utgangspunktet er dette en positiv ting, og noe norsk klimafinansiering som tas utenfor bistandsbudsjettet burde ha som mål å gjøre. Men det vil føre til mer finansiering i mellominntektsland og mer til prosjekter med minimal utviklingseffekt, noe som understreker vårt poeng om at pengene ikke kan hentes fra bistandsbudsjettet. En annen ting man må være obs på, er at Norge har forpliktelser til å finansiere også tilpasning og tap og skade. Man må unngå at disse to temaene blir underfinansiert fordi man ikke kan telle konkrete utslippskutt fra dem.</p> <p>I tillegg er det viktig at utregningen av klimaeffekten utføres av en uavhengig tredjepart. I mange tilfeller vil det være tvilstilfeller av hvordan man skal regne på effekten. Et eksempel på dette vil være regnskoginnsatsen, der det er komplisert å regne på hva klimaeffekten er. I det tilfelle vil også spørsmål knyttet til permanens være en del av bildet. Det vil være viktig at en uavhengig tredjepart er med i disse vurderingene.</p>
------------------	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

WG4	Ja	<p>Ja, Norge bør sette et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport som er i tråd med Paris-avtalen. Ikke legge opp til at alle andre ikke når sine klimamål. Norge bør rapportere på scope 1, 2 og 3. Eksport og rapportering må tilpasses til en verden som skal nå klimamålene.</p> <p>Gitt at man skal ha en økning i eksport fra Fastlandsnorge fremover bør Norge satse på sektorer som har en grønn leverandørkjede. I utenrikstjenestens arbeid</p>	<p>Man burde ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene. Innen bistand bør man prioritere utslippsreducerende tiltak og klimatilpasningstiltak. Dersom man skal fokusere på klimatilpasning bør man ha mål for klimarobust utvikling og prioritere tiltak som fører til (a) utslippskutt, (b) tilpasning og (c) bærekraftig utvikling.</p>	<p>For det første bør man slutte opp om karbontoll som f.eks. CBAM. Norge bør føre en selektiv handelspolitikk der man prioriterer handel med land som har en troverdig klimapolitikk.</p> <p>For det andre bør man ha et fokus på å drastisk redusere forbruk. Aktuelle tiltak inkluderer sirkulærøkonomi, delingsøkonomi, lånebibliotek. Deling og utlån av verktøy og turutstyr mv. på arbeidsplasser. Utlån av</p>	
-----	----	---	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

WG4		med næringsfremme bør det gis absolutt prioritet til grønn teknologi og sektorer med en grønn leverandørkjede.		leker og klær per barnehage. Handle lokalt.	
-----	--	--	--	---	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Framtiden i våre hender	<p>Framtiden i våre hender mener dette er avgjørende for at vi skal lykkes med 1,5 gradersmålet. Se også vårt innspill under punkt 1 b og 2 a.</p> <p>Nordmenn forårsaker i dag utslipp av over 24 millioner tonn klimagassutslipp i en lang rekke land og på alle kontinenter gjennom forbruket vårt. Det er utslipp vi har en mulighet til å kutte eller redusere gjennom omstillingsprosesser og virkemidler nasjonalt.</p>		<p>I tillegg til at bistanden må fremme omstilling, og at klimafinansieringen må stå i stil med Norges historiske ansvar for klimagassutslipp, er det viktig at Norges samlede engasjement trekker i samme retning. SPU, Norfund og andre investeringsmuskler må følge de samme politiske styringssignalene som er gjeldende for Norges øvrige bistandsengasjement.</p> <p>Norge bør øke sitt</p>	<p>Norge bør sette i gang en prosess for å utvikle politiske virkemidler for en omstilling mot forbruksbaserte utslippskutt som tar oss til 3 tonn per person i 2030 og under 1 tonn i 2050. Dette vil automatisk innebære store utslippskutt globalt ettersom Norge i dag forårsaker over 24 millioner tonn klimagassutslipp i utlandet gjennom forbruket vårt.</p> <p>Virkemidlene som bør tas i bruk for denne</p>	<p>Når det gjelder klimaeffekten av norsk import, eller nærmere bestemt norsk forbruk, så har Framtiden i våre hender allerede fått beregnet Norges forbruksbaserte klimaregnskap i samarbeid med Asplan Viak. Selv om metodikken for å beregne slike utslipp er kompleks er det på ingen måte umulig. Flere norske kommuner og fylkeskommuner har allerede etablert et samarbeid med stiftelsen Ducky om dynamisk forbruksbasert klimastatistikk for sin</p>
--------------------------------	--	--	---	---	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Framtiden i våre hender	Ved å unnlate å adressere disse utslippene kan vi i verste fall forårsake at disse utslippene globalt øker (f gjennom import av biodrivstoff eller gjennom elbilpolitikk som fører til en økning i bilparken) Utfordringen er at behovet for raske utslippskutt er så stort at FNs klimapanel nå påpeker at vi ikke lenger har noe valg enn å ta i bruk virkemidler rettet mot etterspørselssiden, dvs forbruket vårt. Det svært positive er at potensialet for		bidrag spesifikt til klimafinansiering av tiltak for utslippsreduksjon og klimatilpasning i land i sør slik blant annet Kirkens Nødhjelp anbefaler. https://www.kirkensno dhjelp.no/nyheter/aktu elt/klimarettferdighet-vi-ma-ta-var-rettmessige-del-av-regningen/ Midler til klimafinansiering må ikke tas fra bistandsbudsjettet, men komme på toppen av bistandsmidlene.	omstillingen kan omfatte alt fra nudging til forbud og påbud, men må som helhet være tilstrekkelige for å nå målene. United Nations Environment Programme har publisert en lett tilgjengelig oversikt ("Enabling Sustainable Lifestyles in a Climate Emergency" https://hotorcool.org/wp-content/uploads/2022/05/Enabling-Sustainable-Lifestyles_UNEP.pdf) over en rekke mulige virkemidler på dette feltet. Politiske virkemidler som bidrar til	kommune/fylke og for utslippene nasjonalt. Statistikken gir nødvendig veiledning for å utforme politiske virkemidler og for å prioritere hvor man skal rette innsatsen. På sikt gir den også muligheten for å måle effekter av tiltakene. Problemet i dag er ikke mangel på kunnskap, selv om vi fortsatt mangler offentlig, nasjonal statistikk, men mangel på lederskap og handling. Politiske virkemidler må utformes i en konstruktiv dialog med befolkningen ettersom vi er avhengig av
--------------------------------	---	--	--	---	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Framtiden i våre hender	<p>utslippskutt globalt gjennom en slik tilpasning ligger på mellom 40 og 70% av de globale utslippene.</p> <p>Vi skal gjennom en omstillingsprosess hvor vi i løpet av få år skal reduserer fotavtrykket vårt fra over 11 tonn for en gjennomsnittsnordmann i dag til under 3 tonn om bare 7 år og under 1 tonn innen 2050. Klimapolitikken i dag er designet på en måte som lett kan virke fremmedgjørende i</p>			<p>sirkulærøkonomisk omstilling er også overlappende med forbruksbaserte utslippskutt. Det er viktig å forstå at denne typen omstillingen også omfatter en revurdering av langsiktige prioriteringer og investeringer vi gjør i dag, hvor til eksempel nybygging av motorveier eller flyplasser i nesten alle tilfeller vil framstå som en feilprioritering. For å være sikker på at vi gjør de riktige prioriteringene på veien mot lavutslippsamfunnet</p>	<p>at befolkningen er villige til å omstille seg. Se punkt 2 a. De politiske virkemidlene kan spenne fra forbud, påbud, avgifter, standarder, informasjon og nudging. Men det viktigste grepet akkurat nå er at myndighetene tydelig kommuniserer hva som er målet: En rask og rettferdig omstilling mot 3 tonn per person i 2030 og 1 tonn i 2050.</p>
-------------------------	--	--	--	--	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utlippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utlippene?
---------------------	---	--	---	--	--

Framtiden i våre hender	<p>hverdagen ettersom den styrer perspektivet mot store utslippskilder i industrien. Klimastatistikken usynliggjør de fleste bidrag som befolkningen kan velge å gjøre på egenhånd, ettersom mange av disse handlingene først og fremst vil påvirke utslipp i utlandet gjennom endringer i forbruksvaner. Det kan bidra til handlingslammelse og deretter mostand mot eventuelle tiltak som krever at den enkelte</p>			<p>i 2050 er vi avhengig av at vi har en visjon for hvordan dette samfunnet vil se ut. (Se punkt 1 a) Dersom den visjonen vi velger for 2050 innebærer sterk vekst i persontransporten og først og fremst ved hjelp av høy overføring av transport til jernbane, betyr det at vi prioriterer å legge store deler av fotavtrykket vårt i byggingen av denne infrastrukturen. Dersom visjonen isteden innebærer stor grad av lokal selvforsyning og desentralisering vil</p>	
--------------------------------	---	--	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Framtiden i våre hender	<p>endrer seg.</p> <p>Norge har allerede forpliktet seg til å kutte de forbruksbaserte utslippene sine gjennom samarbeidet i Nordisk Ministerråd, som sier at disse utslippene skal reduseres allerede innen 2024. Dette målet bør integreres i Norges klimamål som et forbruksbasert klimamål.</p> <p>Forbruksbaserte utslippsmål trenger og bør ikke defineres som utslippsmål som kun omhandler utslipp i</p>			transportbehovet i denne scenarioanalysen nesten forsvinne og gi rom for helt andre prioriteringer.	
--------------------------------	--	--	--	---	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Framtiden i våre hender	utlandet. Det gjør det enklere å forstå helhetene av sammenhenger og handlingsalternativer dersom vi setter mål for forbruksbaserte utslipp som helhet. Vi anbefaler derfor at Norge setter seg mål om å redusere de totale forbruksbaserte utslippene (nasjonale utslipp og import) til 3 tonn per person i 2030 og under 1 tonn i 2050.				
-------------------------	---	--	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Næringslivet s Hovedorganisasjon (NHO)	<p>3B) Norge bør ha et bevisst forhold til klimaeffekten og utslipp fra produkter som eksporteres, både olje- og gass og andre produkter. Et eget norsk mål for klimaeffekten av norsk eksport er ikke veien å gå. Hvert land må ta ansvar for utslipp i sitt eget land, men Norge bør ha mål om å redusere klimasporet fra alle produkter vi produserer og eksporterer, også olje og gass. Den norske satsingen på utvikling av teknologi for CO₂-fangst og lagring er et godt eksempel på dette, -og ikke minst Langskip-prosjektet hvor Norge tar posisjon som fremtidig sentrallager for CO₂ fra Europa. Konkrafts klimaveikart for norsk sokkel er et annet eksempel. På sikt bør det være et mål å eksportere tilnærmet utslippsfri energi fra norsk sokkel.</p>		<p>3D) Det viktigste bidraget til reduserte utslipp andre steder i verden er deltakelse i internasjonalt klimasamarbeid med andre land, både klimaavtalen med EU, og FNs klimaforhandlinger og oppfølging av Parisavtalen. Global utslippshandel kan også bli avgjørende for å nå klimamålene i tide og til overkommelig kostnad. Andre gode eksempler på politikk som Norge har hatt suksess med for å bidra til reduserte utslipp andre steder er CCS-satsingen og elbilpolitikken. Statens Pensjonsfond Utland er også en muskel som kan brukes til å redusere utslipp og bidra til grønn omstilling.</p>
---	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Viken fylkeskommune	<p>3A) Kommuner og fylkeskommuner har lenge etterspurt felles utslippsfaktorer og beregninger for indirekte utslipp. Det må ledes nasjonalt. Et eget mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk vil kunne bidra til at felles utslippsfaktorer og beregninger for indirekte utslipp kommer på plass nasjonalt og at fylkeskommuner og kommuner lettere kan følge opp egne mål på indirekte klimagassutslipp. Norge bør ha en overordnet målsetting som omfatter både klimaeffekter og natur-/arealbeslag.</p> <p>Global naturkrise og ivaretagelse av biomangfold bør ikke begrenses geografisk til Norge Klimautvalget tar fortjenestefullt opp naturkrisen som ett av sine hovedtema. Men fokus begrenses geografisk til bevaring av norsk natur. Dette er for snevert. Norge forbruker store mengder importerte varer som både har et klimafotavtrykk og et økologisk fotavtrykk. Som utvalget peker på, er det «tett sammenheng mellom tap av natur og utslipp av klimagasser». Som en konsekvens av dette, bør utvalget se Norges globale fotavtrykk for klima og naturbruk i sammenheng. En stor del av verdens vareproduksjon er basert på fossil energi og arealbeslag som utløser klimagassutslipp. Vi har eksempler på varig endring av økosystemer som fører til at sirkulært karbon i vesentlig grad bidrar til den menneskeskapte klimaeffekten. Eksempler er regnskogsødeleggelse for å utvinne konvensjonelle råvarer (f.eks. bauxitt i Amazonas) og råvarer til «grønn teknologi» (f.eks. til batteri-produksjon), og de enorme regnskogsutryddelsene i SØ-Asia knyttet til storskala produksjon av palmeolje til bruk bl.a. som innblanding i mer klimavennlige drivstoff.</p>
----------------------------	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

SLUG - Nettverk for rettferdig gjeldspolitik k	<p>3D) Innspillet er ikke et direkte svar på dette spørsmålet, men har med klimafinansiering å gjøre.</p> <p>Klimafinansiering må gis som bistand, ikke som lån. Land med store gjeldsbyrder har ikke mulighet til å prioritere klimatiltak, og ytterligere lån forverrer bare situasjonen. Mange av landene som er mest utsatt for klimaendringene, har også stor gjeld. Norge regner ikke lån som klimafinansiering, men mange andre land gjør dette. Norge må derfor oppfordre andre land til å gi all klimafinansiering som bistand. Å sikre klimafinansiering som ikke samtidig bidrar til å øke sårbare lands gjeldsbyrder er helt nødvendig for å nå klimamålene.</p>
---	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

WWF Verdens naturfond	Norges totale klimafotavtrykk blir svært mye større dersom man medregner importerte utslipp. Et forbruksbasert perspektiv på klimaomstilling vil kunne gi oss en bredere og mer legitim klimaomstilling i Norge. Det vil også kunne ha synergier til andre målsetninger, som sirkulær økonomi, og klimarisiko. Et forbruksbasert klimaregnskap vil gi større bevissthet rundt klimafotavtrykket til	Konsekvensene av forbrenning av petroleumsressurser bør i første instans vurderes når investeringsbeslutningen tas. Klimarisiko må vurderes for hver utbygning, ihht et 1.5 grades scenario. Analysene som i dag fremlegges finansdepartementet i siste perspektiv og energimelding er svært mangelfull, og bygger på utdaterte antakelser og dårlig metodisk grunnlag. I et større omstillingsperspektiv ser	Svaret på dette er ikke et enten/eller, men begge deler. Samtidig som at det bør være et eget klimamål for bistanden er samstemthet i norsk samvirke med andre land nødvendig. Effekten av bistanden bør derfor inngå som en del av den helhetlige målsetningen.	Det finnes flere virkemidler som kan brukes – på overordnet nivå bør Norge støtte EUS arbeid med CBAM, hvor det jobbes for å sette en egen tariff for klimafotavtrykket til importerte varer. Tilsvarende vil kunne være vanskelig å gjøre unilateralt. Likevel er det mulig å utarbeide produktstandarder og andre tekniske importkrav, som rapportering på karbonintensiteten til importerte produkter. Eksempelvis er det i dag	SSB fører i dag ikke forbruk eller eksportbaserte klimaregnskap. Likevel har man på importsiden tilgjengelige data som innrapporteres til eksterne statistikker, til at man kan lage gode importbaserte klimaregnskap. Dette gjøres i dag gjennom å bruke databaser for utslipp assosiert med forskjellige produkter og tolldata. Estimer som gjøres egner seg derfor godt som generelle benchmarks. Disse kan potensielt brukes i samsvar med spesifikk data som innhentes av importør. Det må da stilles
------------------------------	---	---	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

WWF Verdens naturfond	import og konsum. Dette kan gi grunnlag for at både privatpersoner og bedrifter kan ta bedre valg. Eksempelvis vil bedrifter dra nytte av å tenke på hvor karbonintensive deres innsatsfaktorer er, slik at de kan jobbe for å sikre seg lavutslippsalternativer. Tilsvarende vil man på forbrukersiden internalisere livssyklusutslipp, slik at bedrifter vil måtte innhente bedre informasjon for å	vi at norsk eksports overveiende avhengighet av petroleumsressurser utgjør en betydelig risiko til norsk økonomi. Det er derfor et uttalt mål at eksporten skal differensieres. Her kan det med fordel settes et tydelig mål som reflekterer et overnevnt 1.5 graders scenario, hvor man legger til grunn en absolutt reduksjon i petroleumsandelen grunnet forventet nedgang i olje og gass eksporter, samt et relativt mål for andelen nye, og/eller grønne næringer.		eksempler på visse importvarer som er forbudt grunnet store miljøkonsekvenser, som teak. Tilsvarende forbud kan utredes og innføres på flere varegrupper, fra palmeolje, til soya. Det kan i tillegg vurderes miljøavgifter som virkemiddel for å vri forbruk vekk fra enkelte importerte råvarer. I tillegg bør selskap få incentiver til å kartlegge og forstå klima og rapportere på miljøkonsekvensene fra sin verdikjede. Det tas i dag for lite hensyn til	krav til klimagassutslipp som del av produktinformasjonen som må oppgis av selger, samt pliktig scope 3 rapportering hos selskaper. Slik kan man sørge for at bedrifter kan få incentiver til å redusere karbonintensiteten til sine innsatsfaktorer under benchmark. På eksportsiden vil man måtte se det som et totalregnskap som må utformes som underlag for en god analyse av 1.5 gradersmålets betydning for produksjon på norsk sokkel. Det er for olje og
------------------------------	---	---	--	--	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

WWF Verdens naturfond	markere at deres leverandører og produkter har lavere utslipp. Det er derfor viktig at det slikt mål støttes med god statistikk og verktøy som kan hjelpe bedrifter med å innhente og rapportere på utslippene fra verdikjeden. Tilsvarende bør det også sees opp mot evt skjerping av klimamerking av produkter.	Tilslutt har det vært diskutert hvorvidt man kan sette seg mål om frivillige produksjonskutt for å begrense scope 3 utslipp, samt scope 1+2 utslipp fra produksjon. Sistnevnte har vært regnet på som et potensielt kostnadseffektivt klimatiltak av SSB. Dette vil kunne være et effektivt virkemiddel først og fremst som del av et større globalt samarbeid. Fossil Fuel Non Proliferation Treaty er et eksempel på dette. Et annet er Beyond Oil and		fotavtrykket til importerte varer, noe som gjør at høyt norsk forbruk bidrar til negative konsekvenser for klima og natur i andre land. I land som Frankrike har man innført en lov (Devoir de vigilance) som krever at bedrifter over en viss størrelse, eller med et visst importvolum, er pliktig til å identifisere og unngå brudd på menneskerettigheter, miljø og klimafotavtrykk eller annet mislighold som korrupsjon, hos leverandører i sin verdikjede. Her kan den	gass i dag slik at man selger produktet på globale råvaremarkeder. Selv om det er varierende forbrenningseffektivitet på tvers av land og bruksområder vil man likevel kunne få gode resultater ved bruk av globale utslippskoeffisienter. For gasseksporter er det mer komplekst da man må modellere spesifikke markeder og forbrenningsmåter. Det finnes flere gode modeller for dette allerede, brukt i både forskning og forretningsvirksomhet. Det
------------------------------	---	--	--	---	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

WWF Verdens naturfond		Gas Coalition, hvor bla Danmark har stått i spissen gjennom kutt i nye lisenser. Problemet som ofte trekkes frem ifb slike initiativer er at de ikke omfatter store produsentland. Norge står her i en særstilling, hvor vi er høyinntektsland som er svært godt rustet til å gjennomføre en overgang vekk fra økonomisk avhengighet av olje og gass. Dette vil sende en signaleffekt til andre tilsvarende land, og vil slik sett kunne forsterke effekten av		nylig antatte Åpenhetsloven med fordel utvides til å markere et tydeligere ansvar eksempelvis for miljø og klima. Slik åpner man for at interessenter som berørte lokalsamfunn, NGOer eller bedriftene selv, kan kreve innsyn eller utbedring fra partene. Tilslutt må også det offentlige bruke sin samlede innkjøpsmakt til å stille tydlige krav til utenlandske leverandører. Dette gjelder for staten og offentlig sektor, samt	er viktig at man her opererer med gode markedsdata og oppdaterte elastisiteter og antakelser, slik at man kan få et korrekt bilde av hvordan tiltak i Norge vil få effekt på kort og lang sikt. Dette har vi eksempelvis sett i forbindelse med Norsk olje og gass rapporten bestilt fra Rystad, som viser at produksjonskutt i Norge vil gi høyere globale utslipp. Tilsvarende viser forskningsmiljøene fra SSB til andre resultater og påpeker at det er brukt utdaterte antakelser i
--------------------------	--	--	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

WWF Verdens naturfond		produksjonskutt i Norge. Det dreier seg i første omgang av leting og åpning av nye områder, samt tildeling av produksjonslisenser. Det er viktig at man her legger til grunn en god beregning av 1.5 graders utviklingsbane for produksjon, slik at man kan synliggjøre i hvilken grad tiltak gir reell effekt. Uten dette kan man risikere at det iverksettes mer symbolske tiltak, hvor man eksempelvis utelukker reserver eller områder som har lav eller		statlig eide selskap. Her bør det stilles tydelige krav fra NFD om at det må innhentes informasjon om miljø og bærekraft, samt andre relevante indikatorer. Det bør også jobbes for at man samler flere aktører fra forskjellige bransjer/industrier om felles krav. Eksempelvis oljebransjen, kraftbransjen, vinmonopoler i Norden, osv.	Rystad rapporten om hvor fort man vil kutte eller øke i olje eller gassforbruk basert på prisendring. Dette er høyst aktuelt også for elektrifiseringsdebatten. I lys av EUs nye planer for utfasing av gass bør man i slike utredninger ha en antakelse som i langt høyere grad baserer seg på vedtatt politikk fremfor elastisiteter basert på tilbakeskuende data.
--------------------------	--	--	--	---	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
WWF Verdens naturfond		ingen sannsynlighet for økonomisk utvinning.			

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Norsk Gjenvinning	<p>3E) Harmonisering av regelverk på tvers av de nordiske landene. Markedet i Norge er for lite til at det kan skapes effektive skalaløsninger innen gjenvinning, vi er avhengig av å se det nordiske markedet under ett om vi skal kunne være konkurransedyktige. Ulike regelverk og byråkratiske prosesser hemmer vekst og utvikling, samt kan oppleves konkurransevridende og ufordelaktig for Norge. Vi mener også at harmonisering av regelverket i Norden kan hjelpe oss å unngå skade på miljø og samfunn. Eksempelvis at avfallshåndtering har samme spilleregler slik at vi kan ha sømløse prosesser og ikke treffes av utfordringer dersom vi for eksempel ønsker å frakte avfall over grensene.</p> <p>Gitt at Norge lener seg på EU må vi sikre rask innlemmelse av disse reglene i Norge.</p> <p>Videre må vi satse ombruk og gjenvinning av de ressursene som allerede finnes i Norge så vi blir mindre avhengige av å importere fra andre land. I en lukket sirkel er det mulig å ha full kontroll på utslippene de sosiale forholdene og inngripen i naturen.</p>
--------------------------	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Norsk Friluftsliv	<p>3A) De siste 40 årene har det globale ressursforbruk firedoblet seg. Noen forbruker og slipper ut mer enn andre, og har dermed et større ansvar for miljøkrisa. Dersom hele jordens befolkning skulle levd som nordmenn, hadde vi trengt 3,5 jordkloder. Med andre ord: vårt ressursforbruk er langt ifra bærekraftig. Nordmenn er på europatoppen når det gjelder personlig konsum. En gjennomsnittlig nordmann consumerer 25 prosent mer enn en gjennomsnittlig EU-borger. For eksempel ligger vi nordmenn på verdenstoppen når det gjelder å kjøpe sports- og friluftslivsutstyr. Under spørsmålet om økonomisk vekst peker vi på noen viktige tiltak og løsninger.</p> <p>Når nesten halvparten av klimafotavtrykket til hver nordmann er knyttet til forbruk av varer og tjenester med utslipp i andre land, sier det seg selv at vi bør sette et eget norsk mål for utslipp i andre land.</p>		<p>3D) Store deler av utslippene fra nordmenns forbruk telles ikke i det norske klimaregnskapet. De utgjør vårt skjulte klimaavtrykk. Dette gjelder særlig forbruk av varer og tjenester, som i stor grad er importert fra andre land, og reisene som vi gjøre utenfor Norges grenser. Dette forbruket har et skjult klimaavtrykk som utgjør nesten halvparten av klimafotavtrykket til hver nordmann.</p> <p>Vi oppfordrer derfor klimautvalget til å utarbeide metodikk for forbruksbasert klimaregnskap som inkluderer norske bidrag til utslipp i andre land gjennom vårt forbruk, og som tas med i Norges offisielle klimastatistikk. På denne måten blir det tydelig hvordan myndighetene kan gjøre det enklere for folk i hverdagen å velge klimavennlig. Et åpent og tilgjengelig forbruksbasert klimaregnskap kan også bedre involvere befolkningen i den offentlige debatten om klimapolitikken, og kan bidra til en raskere nasjonal omstilling.</p>
-------------------	--	--	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Norsk Friluftsliv	<p>Per dags dato er det ikke vesten og de rike landene som lider av klimaendringer, som resultat egne handlinger og høyt forbruk, det er de fattigste landene. Et forbruksbasert klimaregnskap er viktig for at vi skal synliggjøre vårt globale forbruksavtrykk og skape forbruksendring, slik at vi i større grad kan ta vårt rettmessige ansvar i den globale klima- og naturkrisen vi står i.</p>		
-------------------	---	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

UiO:Energi	Utslipp knyttet til norsk forbruk er viktig, uavhengig av om utslippet skjer i Norge eller utenlands, og bør behandles på en mest mulig enhetlig måte, da dette reflekterer den reelle naturbelastningen. Det bør imidlertid ikke være et så ensidig fokus på utslipp at eksempelvis menneskerettighetsbrudd og dårlige arbeidsforhold ikke gis nødvendig oppmerksomhet.	Vi bør ha mål/oversikt over klimaeffekt av petroleumsressurser fra vår egen sokkel. For øvrig har Norge som stor olje- og gassnasjon et spesielt ansvar for å få ned utslippene også i et globalt perspektiv.		I rapporten nevnes det at det «også er naturlig å vurdere tiltak for å begrense tilbudet» (fossil energi). Dette virker passivt, og det er behov for et mer aktivt forhold til hva Norge skal gjøre med sin olje- og gasssektor fremover.	
------------	--	---	--	---	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Trøndelag fylkeskommune	Både Sverige og Danmark har nå mål knyttet til forbruksbaserte utslipp, og Norge har det til dels gjennom Nordisk ministerråd. Det bør settes et slik mål for Norge også.		<p>3F) FNs klimapanel synliggjør i sin siste rapport at vi kan kutte mellom 40 og 70 prosent av alle globale utslipp gjennom å gjøre endringer i forbruket av varer og tjenester. De rike landene med høyt forbruk har den største muligheten til utslippskutt. For å gjøre effektive kutt, må vi vite hvor og hva vi skal kutte, som gir mest uttelling. Et forbruksbasert klimaregnskap er et verktøy for å få til dette.</p> <p>Et forbruksbasert klimaregnskap tar utgangspunkt i utslippene fra alle valg vi gjør som forbrukere i hverdagen. Det inkluderer alle direkte og indirekte utslippsbidrag, men bryr seg ikke om hvor disse utslippene skjer. For eksempel vil utslippene fra produksjonen og frakten av en genser regnes inn, selv om utslippene skjedde i Kina.</p> <p>Et forbruksbasert klimaregnskap er derfor et nyttig verktøy som identifiserer hvilke forbrukeraktiviteter som er årsaken til store klimagassutslipp globalt. Det kan hjelpe oss til å gjøre effektive valg og tiltak som kan kutte disse utslippene. Og det er nyttig som veileder både for deg som enkeltperson og for myndigheter som skal utforme politikk.</p> <p>Sverige og Storbritannia benytter seg allerede av et slikt verktøy, og det bør Norge</p>
--------------------------------	---	--	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Trøndelag fylkeskommune			også gjøre. Forbruksbasert klimaregnskap bør likestilles med økonomiske regnskap, og brukes som beslutningsverktøy i alle nivå av forvaltningen.
-------------------------	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Miljømerking Norge	Vi mener det er nødvendig å sette mål for de utslippene vi er ansvarlige for. Det vi bestiller og importerer som gir utslipp andre steder, er vi helt klart ansvarlige for og må inngå i våre mål. Vårt ansvar for den olje og gassen vi eksporterer, som fører til store utslipp i andre land, og bør også avklares og settes mål for.				
--------------------	---	--	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Manjana Milkoreit	It would be legally, politically, and practically challenging to try and change emission-creating activities in other countries. Targets regarding emissions in other countries would therefore be 'passive' – their achievement would depend on what other countries decide and on Norway's ability to shape those decisions via its foreign policy. A much more effective and direct approach would be to address Norwegian	Reducing emissions globally is key for reducing climate risks, including the risk of triggering irreversible climate tipping points. With a global perspective, Norway's contribution to emissions from fossil fuel exports is very important. Norway should take responsibility for emissions from its oil exports to other countries. To achieve global (net) zero ideally earlier than 2050 has to involve a phase down/out of Norwegian oil and gas.			
--------------------------	---	--	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Manjana Milkoreit	consumption directly. This could start with a transparency measure – obligations to display information about the carbon content of (certain products) to consumers combined with information campaigns about Norwegian consumption emissions. This would help consumers make more conscious choices if they desire to reduce their carbon footprint. It is also possible to consider import levies on products based on	An explicit target or plan for the reduction and eventual phase-out of oil production and exports is necessary not only for managing climate risks, but also for managing the unavoidable economic transition. Given the importance of the oil and gas industries for Norway’s economy, and of oil revenues for tax income, the oil fund and the future financial security of Norwegians, this is the central policy challenge for the Norwegian government today. Creating a plan in			
--------------------------	--	---	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

Manjana Milkoreit	their carbon content, including the carbon emitted during transport, or a carbon tax on consumer goods based on their carbon content.	interaction with industry and society stakeholders that has broad political and public support should be a priority for the government.			
--------------------------	---	---	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

ForUM	<p>3B) Det er behov for en klarlegging av størrelsen, kildene og utviklingen av Scope 3- utslippene, samt å sette tydelige reduksjonsmål. Det bør settes et eget mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport av petroleum spesielt. Norge er en stor energieksportør og bør bidra til å redusere utslippene ved overgang til ikke-fossile energikilder også hos sine kunder. Dette kan skje gjennom å tilby andre energivarer (f.eks. elektrisitet, hydrogen eller ammoniakk) og eventuelt bistand til ta disse i bruk. For å få til dette så må energiprodusentene (les olje- og gasselskapene) produsere og selge mer fornybar og mindre fossil energi. Staten kan spille en stor rolle her, spesielt i Equinor der staten fortsatt har en aksjemajoritet. Utforming av rammebetingelsene for all olje/gassvirksomhet er viktige virkemidler. Aksjonærene må komme med forslag om endring. Spesielt har aksjonæraktivistorganisasjonen "Follow This" vært aktiv med klimaresolusjoner og forslag og fått olje/gasselskapene på gli i retning av å ta</p>	<p>3D) Det må satses på redusert forbruk, spesielt av klima- og naturskadelige produkter som soya og palmeolje til dyrefôr, drivstoff og klær. Dersom dette er vanskelig som f.eks. for råstoff til batterier kan en bidra til forbedring av utvinningen. For vår eksport av olje/gass kan Norge "hjelp" kundene sine til å redusere utslippene ved overgang til ikke-fossile energikilder. Hjelpen kan være tilbud av andre energivarer (elektrisitet mm) og eventuelt investeringsbistand til ta disse i bruk. Se også vårt svar på 3.2.</p> <p>Norges indirekte bidrag til klimautslipp gjennom endringer i arealbruk (såkalt ILUC: Indirect Land Use Change), må regnes med. Det typiske eksemplet på dette er hvis norsk forbruk fører til avskoging i andre land, f.eks. gjennom bruk av palmeolje eller soya. Når Oljefondet skal ha klimanøytrale investeringer i 2050, så bør denne typen indirekte klimaeffekter tas med.</p>	<p>Det er lett å beregne utslippene av eksportert olje/gass. Vi har derfor nok kunnskap om klimaeffekten av norsk eksport til å starte med utforming og gjennomføring av en relevant politikk.</p> <p>For en rekke importprodukter som soya og palmeolje, vet vi at belastningen på klima og natur i bl.a. Brasil og Indonesia, er stor. Derfor bør det utformes politikk for redusert import. Også importert miljøsertifisert råstoff vil ha en negativ</p>
--------------	---	---	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

ForUM	<p>ansvar også for utslippene ved bruk av olje/gass. Høyesterett har i klimadommen i 2020 slått fast at Norge ikke kan fraskrive seg ansvaret for konsekvensene av eksportert olje og gass som fører til utslipp i andre land. Klimaeffekten av eksporterte klimagassutslipp fra petroleumsressursene på norsk sokkel må følgelig regnes med. Oppdaterte vitenskapelige kilder tilsier at det ikke er rom for å godkjenne ny produksjon av olje og gass innenfor det gjenværende karbonbudsjettet for å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader. Norge holder en høy menneskerettslig og klimabevisst profil i internasjonalt samarbeid. Men Norge mangler troverdighet i klimaspørsmål så lenge vi arbeider for nye lete- og konsesjonsrunder for olje- og gass på norsk sokkel. ForUM understreker at det påhviler rike, utviklede stater – som Norge – et ansvar om å handle raskere og bidra tyngre for å finansiere tap og skade etter klimaendringene i de</p>		<p>virkning siden det er med på å drive opp etterspørselen etter lignende råstoff. Videre målretting og finjustering kan skje i takt med videre kunnskapsinnhenting</p>
--------------	---	--	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

ForUM	mest berørte statene, og for å sikre et rettferdig grønt skifte.		
-------	--	--	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

ZERO	<p>3D) Norge var i 2020 den 12. største eksportøren av olje og gass globalt, ifølge IEA. I Perspektivmeldingen anslår Solberg-regjeringen at norsk olje- og gassproduksjon vil falle med 65 % mot 2050. De landene som skal fortsette å produsere olje og gass bør regulere produksjonen for å være i tråd med forpliktelsene i Parisavtalen, om å holde temperaturøkningen til godt under 2 °C. ZERO gir i dette innspillet forslag til hvordan dette kan gjøres gjennom krav om karbonretur.</p> <p>Krav om karbonretur er et virkemiddel for å finansiere økt geologisk lagring av CO₂, og det er et virkemiddel som kan regulere olje- og gassproduksjonen mot netto nullutslipp. Internasjonalt omtales dette som Carbon Takeback Obligation, og innebærer et produsentansvar for CO₂-utslipp fra olje og gass. Norske olje- og gassprodukter fører til utslipp på et sted mellom 400-500 millioner tonn CO₂ i bruk, og utslippene rapporteres i utlandet. Stadig flere olje- og gasselskap tar ansvar og setter mål for sine scope 3-utslipp. Equinor er blant de selskapene som har satt et netto-null mål som omfatter utslippene knyttet til bruk av produktene.</p> <p>FNs klimascenarioer viser at jo mer fossil CO₂ som tas opp og brukes, jo mer CO₂ må fanges og lagres for å være i tråd med de internasjonale klimamålene. Krav om karbonretur regulerer at produsenter og importører av olje og gass må lagre en progressivt økende andel av CO₂ som genereres i bruk (scope 3-utslipp). Virkemiddelet skiller ikke mellom lagring av fossile utslipp (CCS) og utslipp av atmosfærisk opprinnelse (BECCS og DACCS). Et krav om karbonretur kan starte på et moderat nivå, for eksempel 10 millioner tonn CO₂ (2,5 prosent). Kravet bør rask trappes opp til 10 prosent senest innen 2030, og gradvis øke til 100 prosent senest i 2050. På denne måten støtter virkemiddelet mål om nullutslipp.</p> <p>Forpliktelsen bør legges så tidlig i verdikjeden som mulig; på produsent eller importør av olje og gass. Internasjonalt kan virkemiddelet, på samme måte som karbontoll på grensa for industriprodukter, begrense import til land som har implementert krav om karbonretur. Norge</p>
-------------	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

ZERO	bør søke å innføre virkemiddelet i en allianse med flere land, for eksempel en Nordsjøallianse. På den måten kan et land, som Norge, bidra til å regulere en olje- og gassproduksjon som er i tråd med våre felles klimamål internasjonalt.
-------------	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
---------------------	---	---	---	--	---

Naturviterne	<p>Krav om klimakutt må gjelde Norge både som konsument (importør) og produsent (eksportør). Da kommer man ikke utenom at det må gjøres store omstillingsgrep i energisektoren. Bruken av kompetanse må vris fra fossil energiproduksjon til langsiktige investeringer og utvikling av teknologi og produksjon for fornybar energi. Den forbigående europeiske energikrisen kan ikke bli en bremsekloss for energiomstilling, men bør utnyttes som en katalysator for fremgang i energieffektivisering, fornybarutbygging og offentlig diskusjon om prioritering i bruken av energi som en begrenset ressurs.</p>
---------------------	---

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

TEKNA	<p>Tekna er enig i at utslippene i Norge må ned, og at norsk politikk samtidig også må redusere det norske globale klimafotavtrykket og slik også til at verden blir et lavutslippssamfunn. Her mener Tekna prinsipielt at det er viktig å plassere ansvaret for ulike typer klimautslipp hos de aktørene som naturlig bærer ansvaret for og lettest kan gjøre noe for å redusere utslippene. Når det gjelder industriell produksjon av varer og tjenester vil ansvaret for utslipp alltid måtte deles mellom forbruker og produsent, men klargjøring av ansvarsdelingen er viktig samtidig som spørsmål rundt dette er omstridt.</p> <p>Eksempelvis ligger ansvaret for klimagassutslipp fra produksjon av aluminium hos produsentene som lettest kan utvikle nye klimagassreduerte metoder mens ansvaret for hvor mye aluminium som anvendes i andre produkter og løsninger ligger hos produsentene av disse. Samtidig påligger det alle disse aktørene i fellesskap et ansvar for å gjenbruke og resirkulere så mye aluminium som mulig gjennom sirkulære prosesser. Dette fordrer at aktørene tar felles ansvar gjennom samarbeid gjennom verdikjedene og at myndighetene tilrettelegger for dette gjennom passende offentlige tiltak.</p> <p>Tekna mener at en løsning der man gjennom internasjonale avtaler setter rammebetingelser for internasjonale markeder og tilrettelegger for reduksjon av utslipp som regel er å foretrekke. Et eksempel på dette ville være å komme frem til å sette globale kvotepriser for klimagassutslipp på riktig nivå og på mest mulig forutsigbar måte. Tekna støtter den videre utviklingen av det europeiske kvotesystemet ETS, som nylig ble vedtatt utvidet til flere deler av økonomien. Vi støtter også EUs karbontoll som beskytter europeisk industri mot konkurrenter utenfra som ikke betaler avgifter for sine klimautslipp.</p>
--------------	--

Organisasjon	3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?	3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?	3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?	3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?	3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?
--------------	--	--	--	---	--

	<p>Tekna vil ellers peke på behovet for å tilrettelegge for, og stimulere til, et mer bærekraftig forbruk og mer bærekraftige husholdninger. Her må ansvaret deles mellom myndigheter som har muligheter for å tilrettelegge, private markedsaktører som er ansvarlige for produktutforming og distribusjon og den enkelte samfunnsborger som i siste instans, innenfor ulike rammer, er ansvarlig for sitt eget forbruk og sin egen husholdning og bolig. Den mulige kraften fra enkeltmenneskets bidrag er på langt nær utnyttet godt nok, men ansvaret for den må deles mellom en rekke ulike samfunnsaktører og ikke reduseres til bare et moralsk spørsmål for den enkelte.</p>
--	--

<p>Organisasjon</p>	<p>3A) Bør vi sette et eget norsk mål for utslipp i andre land knyttet til norsk forbruk?</p>	<p>3B) Hvilken tilnærming bør Norge ha til utslippene fra forbrenning av petroleumsressurser fra norsk sokkel, når forbrenningen skjer i andre land? Bør det settes et eget norsk mål knyttet til klimaeffekten av norsk eksport, for de eksporterte petroleumsressurser?</p>	<p>3C) Er det hensiktsmessig med et eget mål for klimaeffekten av bistanden, eller bør man for eksempel heller ha en mer overordnet målsetting for klimaeffektene av Norges interaksjon med andre land gjennom handel, bistand og annet samvirke?</p>	<p>3D) Hva slags politikk er aktuell for å bidra til å redusere utslipp som skjer andre steder, men som er knyttet til Norge gjennom for eksempel forbruk eller eksport?</p>	<p>3E) Har vi nok kunnskap om klimaeffekten av norsk import og eksport til å kunne utarbeide og følge opp relevant politikk for disse utslippene?</p>
----------------------------	--	--	--	---	--